

Stichting Directe
Aansprakelijkstelling
aan Daders

JAARVERSLAG 2022

**STICHTING DIRECTE
AANSPRAKELIJKSTELLING
AAN DADERS**

Stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders

JAARVERSLAG 2022

Voorwoord **3**

Samenvatting **4**

Profiel van de Stichting **5**

Organisatie **8**

Terugblik 2022 **9**

Bijlage 1: Aansprakelijkstellingen en resultaat **11**

Bijlage 2: Juridische houdbaarheid standaardvergoedingen **14**

1. VOORWOORD.

Voor u ligt het jaarverslag 2022 van de Stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders. Zoals bekend ziet de Stichting toe op zorgvuldige uitvoering van aansprakelijkstelling buiten rechte van daders strafbare feiten voor door hen veroorzaakte (in)directe schade. Het toezicht richt zich op uitvoering van de aansprakelijkstelling door serviceorganisaties die door de Stichting zijn gekwalificeerd en gecertificeerd.

Het verslag laat wederom een stijgende trend zien in het groeiend aantal slachtoffers van criminaliteit dat zijn schade vergoed heeft gekregen. Vergoed heeft kunnen krijgen door het mogelijk zijn van het direct civiel aansprakelijk stellen van de daders, zónder enige kosten voor het slachtoffer. Verhaalkosten en eventuele proces- en advocaatkosten worden immers ook op de dader verhaald.

Met genoegen kan ik melden dat in het verslagjaar de toezichthoudende functie van de Stichting niet geleid heeft tot groot ingrijpen, beter te kwalificeren als 'bijsturen' en 'ondersteunen/adviseren'.

In het afgelopen jaar heeft de Stichting de uitvoerende serviceorganisatie aangezet tot verbetering van de diverse bestaande processen en (privacy)regelingen. Daarnaast gestimuleerd tot verdere ontwikkeling van de in voorgaande verslagjaren gestarte begeleiding van slachtoffers van nieuwe categorieën criminaliteit. Bij deze laatste gaat het om slachtoffers van agressie in de horeca, internetoplichting en 'uithalers' van verdovende middelen op haventerreinen. Hier zijn nog wel een aantal hobbels weg te nemen.

Knelpunt blijft helaas, ook weer in dit verslagjaar, het tekort aan organisatorisch haalbare medewerking door de politie. Deze kan in voorkomende gevallen noodzakelijk zijn om bij de dader de schade te kunnen verhalen. Verbetering hiervan zal een belangrijk issue zijn voor het komend jaar 2023.

Heinenoord, 8 mei 2023

Mr. A.H. Westerman

Bestuurder/directeur

2. SAMENVATTING

De stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (de Stichting) stelt zich primair tot doel plegers van criminaliteit civiel buiten rechte aansprakelijk te *laten* stellen voor de (in)directe schade die zij veroorzaken. Daarnaast te bevorderen met kwaliteitseisen, -waarborgen en periodieke toetsing daarvan, dat deze civiele aansprakelijkstelling op zorgvuldige wijze en in steeds meerdere categorieën strafbare feiten kan worden uitgevoerd. In het belang van alle betrokkenen kent de Stichting een klachtenregeling en een onafhankelijke Klachtencommissie.

Voor de begeleiding van ondernemers/slachtoffers in directe aansprakelijkstelling van daders zijn in Nederland drie serviceorganisaties werkzaam. Eén daarvan voldoet aan de voor deze aansprakelijkstelling gestelde kwaliteitseisen en schikt zich als erkend deelnemer in de Stichting naar de normen en waarden ervan: de Serviceorganisatie Directe Aansprakelijkstelling (SODA). Beide andere, Overlastregistratie-Nederland en WD-Schadeclaim, begeleiden ondernemers bij alleen winkeldiefstal en zien af van kwaliteitstoetsing door de Stichting.

Schadeverhaal door SODA via direct aansprakelijk stellen is geheel kosteloos voor benadeelden, ook wanneer een formele gerechtelijke procedure gestart moet worden.

In het verslagjaar zien we (afgerond en overall) een stijging van 6% daadwerkelijk verhaalde schade tot € 3,7 miljoen, bij 27% meer verhaalsacties als in het jaar ervoor en met bijna 50% meer afgeronde verhaalsacties. Het aantal aangesloten ondernemers (inclusief vestigingen) is in het verslagjaar gestegen met zo'n 6% tot 19.000. Voor een uitsplitsing van de cijfers per aangesloten categorie benadeelden¹ van criminaliteit, zie **bijlage 1** bij dit verslag.

TOTALEN ² ➔	AANTAL AANGESLOTEN ONDERNEMERS	AANTAL VERHAALSACTIES	AFGERONDE VERHAALSACTIES	TOTAAL VERHAALDE SCHADE
2022	19.000 	49.000 	26.600 	€ 3,7 MILJOEN
2021	18.000 	38.500 	18.050 	€ 3,5 MILJOEN
2020	16.000	38.300	13.200	€ 2,7 MILJOEN

In alle categorieën geldt in principe een eigen standaardbedrag voor indirecte schade, de juridische houdbaarheid daarvan is weergegeven in **bijlage 2**.

¹ I.c. winkeliers (winkeldiefstal), verzekeraars (fraude), pomphouders (tanken zonder betalen), openbaar vervoer (agressie), opkopers (heling), horeca (agressie), cybercrime (internet-oplichting), havenbedrijven (uithalers verdovende middelen).

² Bron: ServiceOrganisatie Directe Aansprakelijkstelling (SODA) aan daders.

In het verslag jaar zijn 1320 verhaalsacties afgedaan via een gerechtelijke procedure waarvan 1074 de dader zijn betekend en 246 op een andere wijze afgerond (bijv. afwijzend vonnis, betaald na dagvaarding, overleden, failliet).

In 2021 is gestart met ervaring opdoen met het direct aansprakelijk stellen van agressoren in de horeca, van internetoplichters (in pps met de politie) en van 'uithalers' van verdovende middelen op haventerreinen (in pps met Zeehavenpolitie en Havenbedrijf Rotterdam). Deze aanpak heeft zich in het verslagjaar niet veel verder kunnen ontwikkelen. De horeca blijkt toch wat moeite te hebben met de voorbereidende handelingen ten behoeve van de aansprakelijkstelling. Aansprakelijkstelling in beide andere categorieën strafbare feiten loopt nog tegen enkele juridische onduidelijkheden aan. Daaraan wordt nu gewerkt.

3. PROFIEL VAN DE STICHTING

De Stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (DAAD) is opgericht op 8 november 2012, mede geïnitieerd door het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC). Opdracht was en is formuleren en actualiseren van kwaliteitseisen voor en toezicht houden op de sinds 2007 in opkomst zijnde buitengerechtelijke aansprakelijkstelling van daders van strafbare feiten.

Daarnaast kreeg de Stichting opdracht tot het ontwerpen van een klachtenregeling rond de uitvoering van de directe aansprakelijkstelling. Hiertoe is een onafhankelijke Klachtencommissie ingesteld als beroepsinstantie.

Het statutaire doel van de stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (de Stichting) is primair plegers van criminaliteit civiel aansprakelijk te laten stellen voor de schade die zij veroorzaken. Daarnaast te bevorderen met kwaliteitseisen en -waarborgen en periodieke toetsing daarvan dat de civiele aansprakelijkstelling op zorgvuldige wijze wordt uitgevoerd. En al hetgeen daarmee verband houdt of daarmee bevorderlijk kan zijn. Alles in de ruimste zin van het woord.

VISIE

De samenleving heeft behoefte aan preventie en voorkomen van (recidive van) criminaliteit en het zo snel en effectief mogelijk kunnen verhalen van (in)directe schade als gevolg van criminaliteit.

MISSIE

Plegers van criminaliteit (buitengerechtelijk) civiel aansprakelijk laten stellen voor de (in)directe schade die zij veroorzaken en te zorgen dat deze aansprakelijkstelling op zorgvuldige wijze aan de slachtoffers ten goede komt en afgerond wordt.

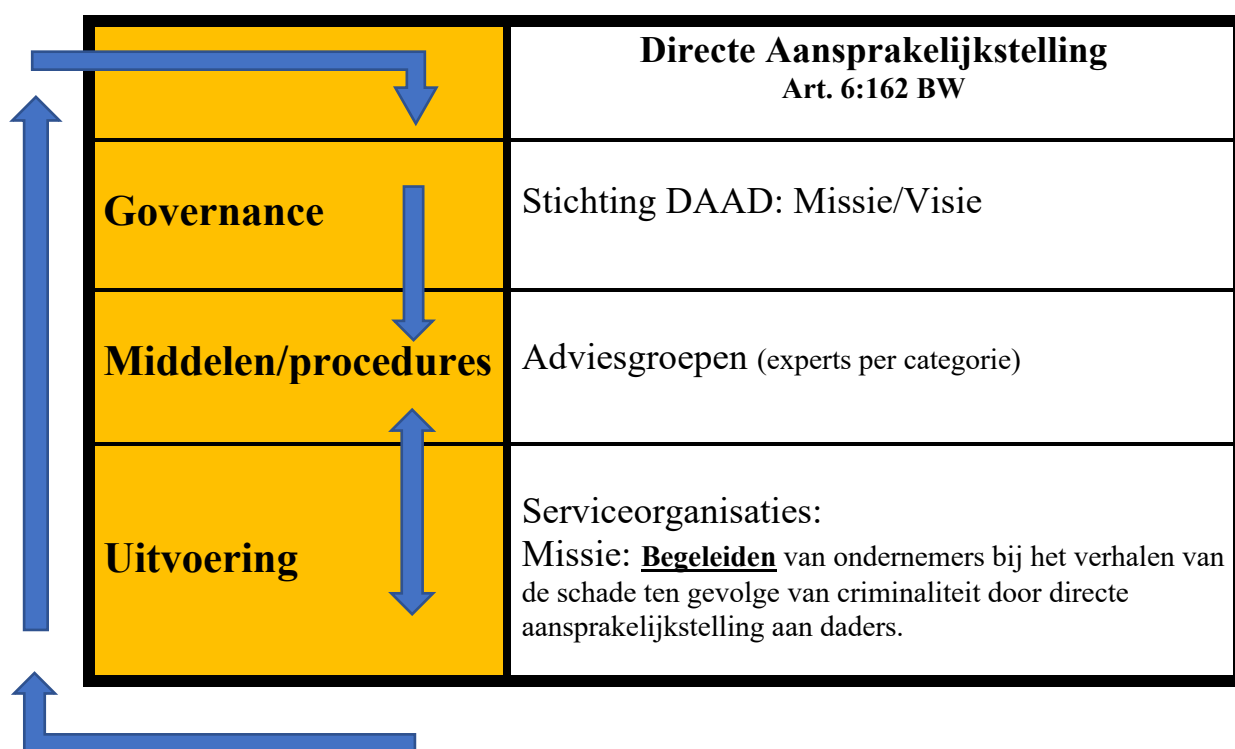
STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

- het aantal categorieën aansprakelijkstellingen van plegers van criminaliteit ex artikel 6:162 BW de komende vijf jaar uitbreiden;
- opstellen en verspreiden van informatie (communicatie) over de civiele aansprakelijkstelling aan daders en de organisatie daaromheen;
- per categorie aansprakelijkstellingen opstellen van een procedure voor een zorgvuldige civiele aansprakelijkstelling (de regelingen);
- het beheren, zo nodig vernieuwen en in de praktijk op naleving toetsen van kwaliteitscriteria voor de uitvoering van de regelingen door de serviceorganisaties;
- het laten vormgeven en laten bewaken van de juridische kaders waarbinnen de regelingen kunnen worden uitgevoerd;
- het bevorderen van deelname aan de Stichting van meerdere uitvoerende serviceorganisaties;
- in stand houden van een onafhankelijke klachtencommissie voor het behandelen van klachten over een mogelijk onzorgvuldige uitvoering van de regelingen;
- uitvoerende serviceorganisaties adviseren en begeleiden in het wegnemen van knelpunten.

KERNWAARDEN

De uitgangspunten van de Stichting bij haar activiteiten zijn *betrokkenheid, integriteit, stabiliteit, respect en deskundigheid*.

AANPAK

Governance

De stichting geeft inhoud aan haar missie door plegers van criminaliteit civielrechtelijk en kosteloos ten behoeve van benadeelden voor deze 'onrechtmatige daad' aansprakelijk te *laten* stellen voor de schade die zij veroorzaakt hebben. In veel, zo niet in bijna alle gevallen, zal hier sprake zijn van privaat-publieke samenwerking met politie en/of OM (pps). Juridisch zijn hier zowel civielrechtelijk als vanuit politie en justitie geen formele belemmeringen. Organisatorisch zijn hier knelpunten te onderkennen die als prioriteit in 2023 aandacht krijgen.

Middelen/procedures

Per nieuwe categorie criminaliteit die voor directe aansprakelijkstelling in aanmerking komt, kunnen al dan niet permanente **Adviesgroepen** ingesteld worden, waarin de betrokken serviceorganisaties met inbreng van ervaring en deskundigheid kunnen deelnemen. Taak is het ontwikkelen van en adviseren over procedures/werkwijzen en implementatie daarvan (commitment), alsook over de communicatie bij de introductie van de civiele aansprakelijkstelling. Kennisoverdracht en lobby zijn daarbij belangrijk.

Uitvoering

Indien erkend (gecertificeerd) door de Stichting kunnen serviceorganisaties als uitvoerende instantie deelnemer in de Stichting zijn. Zij kennen een bestuur en een Raad van Toezicht en hanteren de diverse Regelingen voor directe aansprakelijkstelling. Eén serviceorganisatie is erkend, de ServiceOrganisatie Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (SODA).

SODA is een voortvarende, kwalitatieve en op innovatie gerichte organisatie en grondlegger (in 2007) van de directe aansprakelijkstelling.

Missie van de serviceorganisaties is het kosteloos *begeleiden* van ondernemers/slachtoffers (tenzij anders met benadeelden overeengekomen) bij het beperken van de schade als gevolg van criminaliteit. De werkwijze van aansprakelijkstelling per categorie criminaliteit ligt in beginsel in de lijn van de bij de ontwikkeling van de werkwijze betrokken Adviesgroep.

4. ORGANISATIE STICHTING

BESTUUR

Het bestuur van de Stichting bestaat uit een door de Raad van Toezicht benoemde bestuurder met als titel directeur, mr. A.H. Westerman.

Ook in 2022 zijn de activiteiten van de Stichting gefinancierd uit afdrachten van erkende deelnemende uitvoeringsorganisaties, i.c. SODA.

RAAD VAN TOEZICHT

De Stichting heeft een Raad van Toezicht. Deze heeft tot taak toezicht te houden op het beleid en functievervulling van de directeur en op de algemene gang van zaken binnen de Stichting. Hij staat de directeur met raad terzijde. De voorzitter zal alleen benoemd kunnen worden na consultatie en zonder bezwaar van de minister van Justitie en Veiligheid. Per 31 december 2022 bestond de Raad van Toezicht (in alfabetische volgorde) uit:

Mw. Mr. K.M. van Doorne	(VNO-NCW/MKB)
Drs. E.H.A.J. Peters	(Raad Nederlandse Detailhandel, RND)
Drs. A. Sonnenschein	(Verbond van Verzekeraars)
Mr. B.J. Swagerman, voorzitter	(EU prosecutor)

Secretariële ondersteuning: Mw. Mr. I.L. van Erpecum (Ministerie van JenV).

De Raad is in het verslagjaar twee keer bijeengewees, op 9 juli en 23 november. Gesproken is o.a. over het extra benadrukken van preventie door daders direct aansprakelijk te stellen, over aanpassing statuten aan de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR), over driehoeksamenwerking met de Stichting Fraude Aanpak Detailhandel en SODA, over de samenstelling van de Raad van Toezicht en over de financiën.

KLACHTENCOMMISSIE

Stichting heeft een klachtenregeling ontworpen die voor alle betrokkenen openstaat. Klachtafhandeling verloopt primair bij de serviceorganisatie en indien ontevreden over afhandeling, is hoger beroep mogelijk bij onafhankelijke Klachtencommissie van de Stichting. In het verslagjaar zijn drie klachten ingediend, waarvan twee ter primaire

afhandeling zijn doorverwezen naar de serviceorganisatie. Eénmaal is een klacht ingediend in hoger beroep. Op 17 februari 2022 heeft de commissie daarop in een hoorzitting klager en aangeklaagde gehoord en op 23 februari 2022 in een (bindende) uitspraak de klacht ongegrond verklaard.

De Klachtencommissie bestaat uit drs. A.B. Volkers, voorzitter, prof. dr. H. ten Velde en mr. O.F.A.W. van Haperen.

Integriteit

Integriteit is een van de belangrijkste eigenschappen in het proces van directe aansprakelijkstelling. Het maken van de juiste keuzes vraagt om een open dialoog en een sfeer waarin mensen elkaar kunnen en durven aanspreken op onwenselijk gedrag. De Stichting fungeert als vraagbaak en klankbord in integriteitszaken voor de uitvoerende serviceorganisaties en hun medewerkers. In het verslagjaar is ter zake geen beroep gedaan op de Stichting.

5. TERUGBLIK 2022

De als kwalitatief erkende **serviceorganisatie** verbonden aan de Stichting begeleidt benadeelde ondernemers daadwerkelijk bij het beperken van hun schade als gevolg van criminaliteit.

De activiteiten van de directie zijn met bijbehorende in- en externe overleggen in 2022 gericht geweest op:

- Toezicht op en ondersteuning van de uitvoeringsorganisaties i.c. SODA; daar waar uitvoeringsprocessen op een aantal punten vast- of verkeerd lopen, kan de bron hiervan gevonden worden mede in een tekort aan haalbare steun door de politie aan slachtoffers van criminaliteit en/of SODA. Vanuit de Stichting is bijsturend en ondersteunend/adviserend opgetreden.
- Voldoen aan wet- en regelgeving. Dit laatste in het bijzonder aan regelgeving conform de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Wet politiegegevens (Wpg) en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg). Soda heeft nu in 2022 per proces een zgn. *Data Protection Impact Assessment* (DPIA) uit laten voeren. Hiermee worden vooraf privacyrisico's van de gegevensverwerking in kaart gebracht en maatregelen genomen om de risico's te verkleinen. Hiermee voldoet Soda voldoende aan wet- en regelgeving als boven genoemd en heeft daarmee een degelijke basis voor publiek-private samenwerking (PPS).
- Stimuleren van implementatie aansprakelijkstellingen bij andere delicten. In 2021 is gestart met ervaring opdoen met het direct aansprakelijk stellen van agressoren in de horeca, van internetoplichters (in pps met de politie) en van 'uithalers' van

verdovende middelen op haventerreinen (in pps met Zeehavenpolitie en Havenbedrijf Rotterdam). Deze aanpak heeft zich in het verslagjaar niet veel verder kunnen ontwikkelen. De horeca blijkt toch moeite te hebben met de voorbereidende handelingen ten behoeve van de aansprakelijkstelling. Aansprakelijkstelling in beide andere categorieën strafbare feiten loopt nog tegen enkele juridische onduidelijkheden aan waaraan gewerkt wordt.

- Een uitnodiging voor deelname aan de Stichting is mondeling toegelicht en besproken met de directie van serviceorganisatie Overlastregistratie Nederland. Conclusie was dat er geen behoefte is aan kwaliteitstoezicht bij de uitvoering van directe aansprakelijkstelling door Overlastregistratie.

In het verslagjaar zien we (afgerond en overall) een stijging van 6% daadwerkelijk verhaalde schade tot € 3,7 miljoen, bij 27% meer verhaalsacties als in het jaar ervoor en met bijna 50% meer afgeronde verhaalsacties. Het aantal aangesloten ondernemers (inclusief vestigingen) is in het verslagjaar gestegen met zo'n 6% tot 19.000. Voor een uitsplitsing van de cijfers per operationele categorie benadeelden³ van criminaliteit, zie **bijlage 1** bij dit verslag.

In alle categorieën geldt in principe een eigen standaard bedrag voor indirecte schade, de juridische houdbaarheid daarvan is weergegeven in **bijlage 2**.

Directe aansprakelijkstelling 2022 in cijfers ⁴

TOTALEN ➔	AANTAL AANGESLOTEN ONDERNEMERS	AANTAL VERHAALSACTIES	AFGERONDE VERHAALSACTIES	TOTAAL VERHAALDE SCHADE
2022	19.000 	49.000 	26.600 	€ 3,7 MILJOEN
2021	18.000 	38.500 	18.050 	€ 3,5 MILJOEN
2020	16.000	38.300	13.200	€ 2,7 MILJOEN

Knelpunt

Knelpunt blijft ook weer in dit verslagjaar, een tekort aan mogelijkheden bij de politie om effectief te reageren op de 40-50.000 informatieverzoeken ten behoeve van de civiele aansprakelijkstelling. Verbetering hiervan zal een belangrijk issue zijn voor het komen jaar 2023.

³ I.c. winkeliers (winkeldiefstal), verzekeraars (fraude), pomphouders (tanken zonder betalen), openbaar vervoer (agressie), opkopers (heling), horeca (agressie), cybercrime (internet-oplichting), havenbedrijven (uithalers verdovende middelen).

⁴ Bron: ServiceOrganisatie Directe Aansprakelijkstelling (SODA) aan daders.

BIJLAGE 1.

DIRECTE AANSPRAKELIJKSTELLING AAN DADERS⁵ **VERHAALSACTIES & RESULTAAT** **2020-2022**

Winkeliers (diefstal):

JAAR	Standaard indirecte schade	Aantal Aange-sloten	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
2022	€181	17.708	10.647	27.598	13.816	50,6%	€ 1 651 982 ¹⁾	1257 dossiers (4,6%) nog via betalingsregeling
2021	€181	17.059	9.962	21.920	9.778	44,6%	€ 1 753.439	
2020	€181	15539	8937	23 799	9572	40,2%	€ 1 486 478	1486 dossiers (6,2%) nog via betalingsregeling

1) Verhaald bedrag ligt lager omdat meer cessies met minderjarigen (€30) zijn aangeboden.

Verzekeraars (fraude+verhaal):

JAAR	Standaard indirecte schade	Aantal Aange-sloten	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
2022	€ 101 / ¹⁾ € 191 / €532	190	190	1100	623	56,6%	€ 1 114 826	412 dossiers (37,5%) via betalingsregeling
2021	€ 101 / € 191 / €532	190	190	996	802	80,5%	€ 1.069.871	
2020	€532	140	140	949	359	37,8%	€ 835 540	223 dossiers (25%) worden betaald via betalingsregeling

1) Fraude bij schade €532 / fraude bij acceptatie €101 / verhaal na subrogatie €191

Pomphouders (tanken zonder betalen):

JAAR	Standaard indirecte schade	Aantal Aange-sloten	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
2022	€131+ ¹⁾ tankbon	557	557	17.975	9716	54,1%	€ 895 012	
2021	€ 131 + tankbon	509	509	15.477	7.432	48,0%	€ 624 319	
2020	€ 131 + tankbon	451	450	13440	6608	49,2%	€ 348 563	1114 dossiers (8,3%) worden nog betaald via betalingsregeling

1) Bij 'vergissing' alleen tankbon 45%; Bij doorrijden €131 + tankbon 55%

⁵ Bron: ServiceOrganisatie Directe Aansprakelijkstelling (SODA) aan daders.

Openbaar Vervoer (agressie):

JAAR	Standaard indirecte schade	Aantal Aangesloten	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
2022	€313	Qbuzz, Keolis & Connexxion	Qbuzz, Keolis & Connexxion	63	33	52,4%	€ 9.892	
2021	€ 313	Qbuzz, Keolis & Connexxion	Qbuzz, Keolis & Connexxion	103	32	31,1%	€ 12.220	
2020	€ 313	Qbuzz, Keolis & Connexxion	Qbuzz, Keolis & Connexxion	79	20	25,3%	€ 1565	13 dossiers (16,5%) worden nog betaald via betalingsregeling

Opkopers (heling):

JAAR	Standaard indirecte schade	Aantal Aangesloten	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
2022	€206	156	Nvt cessie per dossier	33	7	21,1%	€ 4.406	
2021	€ 206	149	Nvt cessie per dossier	2	6	300,0%	€ 2.002	
2020	€ 206	143	Nvt cessie per dossier	9	1	11,1%	€ 3.692	1 dossiers (11,1%) via betalingsregeling

Horeca (agressie):

JAAR	Standaard indirecte schade	Aantal Aangesloten	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
2022	€ 201	38	Nvt	3	0	Nvt	0	
2021	€ 201	37	Nvt	1	1	100,0%	€ 679	
2020	--	--	--	--	--	--	--	--

Cybercrime (internetoplichting):

JAAR	Standaard indirecte schade	Aantal Aangesloten	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
2022	€ 110			1965	178	9,6%	€ 12.787	1502 zaken iz “niet bezorgd”, deze zaken zijn stilgezet in afwachting van het aanscherpen van de juridische ondergrond
2021	€ 183	nvt	nvt	26	1	14%	€ 8.885	
2020	--	--	--	--	--	--	--	--

Havenbedrijven (uithalers verdovende middelen):

JAAR	Standaard indirecte schade	Aantal Aangesloten	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
2022	In ontwikkeling		2	2 in de wacht				2 pilots, totale schade €63.000 → 2023
2021	--	1	1	2	0	n/a	--	
2020	--	--	--	--	--	--	--	--

BIJLAGE 2.

STANDAARD SCHADEVERGOEDINGSBEDRAGEN

JURIDISCHE HOUDBAARHEID

Uitgangspunt in het civiele recht is de vergoeding van de daadwerkelijk geleden schade (Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-II 2013/32). Dit wordt de **concrete** schadeberekening genoemd.

Hier wordt een uitzondering op gemaakt voor en door de **abstracte** (of objectieve) schadeberekening. Wanneer de daadwerkelijke kosten (schade) niet of niet eenvoudig zijn vast te stellen, kunnen deze ex artikel 6.97 BW door de rechter worden begroot (geschat). Hij houdt niet zozeer rekening met de bijzonderheden van het desbetreffende geval en met de subjectieve omstandigheden waarin de benadeelde zich bevindt, maar gaat hij na hoe groot in het algemeen de schade is van een schuldeiser die in een gelijksoortige positie verkeert als eiser in het geding.

De bij toepassing van directe aansprakelijkstelling gehanteerde standaard vergoedingen voor indirecte schade wordt per categorie strafbare feiten geanticipeerd op – in voorkomend geval - mogelijke schatting door de rechter ex artikel 6.97 BW.

Dubbele redelijkheidstoets

Het vaststellen van standaard indirecte schadebedragen ten behoeve van directe aansprakelijkstelling aan daders van criminaliteit betreft een schatting met als criterium de zogenaamde “dubbele redelijkheidstoets” (artikel 6:96 BW): deze toets is een vereiste én toegepaste basis bij het vaststellen en gebruik van de standaard indirecte schadebedragen:

1. Zijn in de gegeven omstandigheden de **kosten redelijk** en
2. Zijn de verrichte **werkzaamheden redelijkerwijs noodzakelijk** om schadevergoeding te verkrijgen (welk oordeel mede te baseren is op de MvA II, Parl. Gesch. 6, p.337).

De redelijkheid van de kosten (criterium 1)

Anders dan in strafrechtelijk verband, waar de rechter in de strafmaat allerlei omgevingsfactoren, waaronder de persoonlijke omstandigheden van de dader kan meewegen, is hier aan de orde de omvang van de door de benadeelde geleden indirecte schade: schade in zijn vermogen.

De grondslag voor verhaal van schade is 6:162 BW:

“1. Hij die jegens een ander een onrechtmatige daad pleegt, welke hem kan worden

toegerekend, is verplicht de schade die de ander dientengevolge lijdt, te vergoeden”.

Volgens artikel 6:96 BW valt onder vermogensschade ook indirecte schade: *“de redelijke kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid”* (lid 2 sub b) en *“redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte”* (lid 2 sub c). De “sub b”-schade is de schade door de tijd die benadeelden kwijt zijn aan het aanhouden en het vasthouden van de verdachte.

Beide schadecomponenten kunnen worden gekwalificeerd als indirecte schade.

Wij laten plegers van criminaliteit die op heterdaad zijn betrapt civiel aansprakelijk stellen door middel van collectieve actie voor aangesloten ondernemers. Vanuit dit gegeven is het standaardbedrag vastgesteld. Hier is gekozen voor de abstracte schadeberekening, immers de schade van de individuele benadeelde wordt algemeen gemaakt, zoveel als mogelijk geobjectiveerd. Het wordt begroot op een schadebedrag dat in het algemeen de schade is van een benadeelde die in een gelijksoortige positie verkeert.

Grondslag voor deze schadeberekening geeft artikel 6:97 BW. Dit artikel bepaalt:

“De rechter begroot de schade op de wijze die het meest met de aard ervan in overeenstemming is. Kan de omvang van de schade niet nauwkeurig worden vastgesteld, dan wordt zij geschat.”

De proportionaliteit van het standaardbedrag in relatie tot het gepleegde feit (criterium 2)

Hier komt in beeld de proportionaliteit van (de omvang van) de schade (als standaardbedrag), zijn de werkzaamheden redelijkerwijs noodzakelijk om het gewenste resultaat te bereiken?